

Коммуністическѡй Интернаціонал 1938 вога Мај 1-ѡй лун кежлѡ

Став странајасса пролетаріјјас да ужалыс јӱз!

Май 1-ој лун—междуна-
родној пролетарској соли-
дарност лун. Вбвлытѣм
бојевѣј тѣдчанлун бостѣ
таво международној про-
летариат революціонѣј
вынјаслы первомажској
смотр.

Некор нѡшта мiрoвoї
вoїнa пoмaсaн кaдcaн eз
вoв тaшoм joc мeждунa-
poднoї oбcтaнoвкa. Чeлo-
вeчecтвoлuг нoлѡд jукoнc-
вuлuг шuмuртoмa вoїнaѡн.
Acгuг coбcтвeннoї нaрoднoї
мaccaѡ гpaбiтoм дa зaкa-
бaлiтoм бoрuн, фaшiстcкoї
пpaвiтeлcтвoяc уcлacѡнu
jѡв тeppитopиjaяc вuлѡ.
Mукѡ нaрoдjacлu пaнuд
гpaбiтeлcкoї вoєннoї пo-
xoджacѡн нaјѡ кoсjoнu пѡд-
тuнu acлaнuг cтpaнaяcca
ужaлuг jѡзлuг вoзмущaйт-
чѡмcѡ. Acлaнuг пuшкѡcca
ѡбкuдлунjacуг дa фaшiст-
cкoї рeжiм бaнкpoтcтвoуc
нaјѡ кoрѡѡнu cпacєнiє
вoєннoї aвaнтypaяcuн.
Вoїнa пpoвoцiруйтuг фa-
шiстjaс кuскѡнu чeлoвe-
чecтвo вuл мiрoвoї iмпepиa-
лiстичecкoї вoїнaѡ.

дальней Востокуын япон-
ској фашистској војенщи-
на нуодд захватническој,
војна китајској народлы
паны, Азијаын владычес-
тво вöсна, Тихöј океанын
ыжыдалом вöсна. Жугод-
лысöны древней култура-
лон карјас, сотома сурсја-
сон сиктјас, уна дас сурс
мирнöј китајској олысјасö
лылöма японској палач-
јасон.

Но не жугодны палач-
яслы нолго миллионно́й ки-
тайско́й народны́е геро́изм-
сё. Огу́вја национа́льно́й
фронто́ пыр топыджыка
йтчёмён, сїѳ вѳчалѳ јапон-
ско́й захватчикяслы сѳкыд
пораженїеяс. Ассѳ дор-
ѳёмён, сїѳ аслас морѳсѳн
тупкѳ азїјаса народјасѳс,
сїѳ вдохновляјтѳ став
колонїально́й народјасѳс ас-
ланыс нартітысяслы па-
ныд тыш вылѳ.

Іспаніяын беснүтчоны германо-італъанскōй интервентъаслōн полчишщелас. Республиканскōй арміялыг упорнōй сопротивленіелес жугōдны вермытōг, наїō подлōја мстїтōны сылōн мирнōй олысжасы, сынōдывысая сурселасны вьывба-жасос да челадос бырōдōмōн. Легендарнōй отвага-н тышкасō, регьд кык во, іспанскōй народ аслас незавісімост вōсна фашист-скōй государстваслōн коалиціалы паныд, кодъас чōволōмōн поддѣрживаїт-сōны англїјаса реакціонно-консерватївнōй кругъасн. Буржуазно-демократїес-кōй правїтельствоасн енов-тōмōн, іспанскōй народ стоїкōја дорїō ассыс демо-кратїескōй республика мї-ровōй реакціалōн отувъа вынїжасы паныд. Ассыс свободасō дорїōмōн, сїїō дорїō став воынмуныг прогрессївнōй человечест-волыс делō.

Испанијаын аслас интер-

Комі — комсомолец
2 — № 60

венціялы міжнародноў
накажэткамундзін вышоддзін,
германскаў фашызм оккупі-
руйтэ Австрыя. 1934 воін
рабочэяаслыс вооружоннэ
тыш пэрдэмнэ, ужалыс
дзёс элементарнэ свабэ
дажасыс ліштэмнэ, австры-
яса правяшчэ класжас
дастэсны германскаў фа-
шызмлы ускэдчэм. Австры-
яын зумыда пуксыны вев-
жавтэ, германскаў фашызм
дастэ-ннэ ускэдчэм Чехо-
словакія вылэ. Польскаў
фашызмкэд ётлаын сіё зы-
лэ бостны да јукны Літва.
Сіё усласэ Балканыэ, бал-
канскаў народжаслэ госу-
дарственнэ сушэствэу-
тэмлы да нацэоналнэ не-
завэсэмоствы угрожајтэ-
мэ. Сіё грэжытэ Бельгія-
лы, Голландіялы, Швэй-
царіялы да Скандынавскаў
странајаслы. Сіё кышалэ
фашыстскаў кышэ Франці-
яэс, вічыстэм кучкэмнэ
сіёс распахэ бэстны ар-
талэмнэ. Кычэ хішчнэ
звер, сіё ветлэдлэ быд-
лаын, соціалізм страналы
паныд жыдэ војна вылэ
сырјэ, матэрыялнэ рэсурс-
јас, да людскаў рэзэрвјас
бостны старајтэмнэ.

Коді мыжа сын, мы! фашистскöй злöдöжас сещöм наглöжа кыпöдисны журнысö, мы! најö öзталöны војналыс бi, мiрлöн быд пелöсын? Кывкутöнтаыс—англiјскöй консерваторјаслöн реакционнöй кругјас. Најö чуннаныс ез вөрјöдны, кор јапонскöй војеншцина уекöдчис Китај былö. Најö сöмын виччысöны Японiјалыс војеннöй iстощеније, медым сувтöдны вопрос Китај јуклöм јылыс. Најö пырисны соглашенијеö италјанскöй фашистјаскöд, медым шедöдны iспацкöй народöс пöдтöм. Најö поддөрживајтисны германскöй фашизм, сылы вооружитчыны позанлун сетöмöн. Најö iспользујтöны сiјöс кычi кровавöй жандармöс международнöй, рабочöй класслы да народјаслöн демократическöй движенiјелы паныд. Најö благословитисны сiјöс Австријаö уекöдчöм былö. Најö гусöнк вескöдöны сiјöс асывбылö Сöветјас страналы паныд.

Кывкутõм нуõ сиз-жõ
французскõй реакционнõй
буржуазия. Тажõ сижõ отса-
лiс германскõй фашизм юн-
мõмлы сы возын аслас ка-
питуляциажн. Кобынец-
тõн заговорщикяс моз,
французскõй реакционеряс
конспирүтисны герман-
скõй фашизмкõд асланыс
народлы паныд. Тажõ пе-
мыд вынжасыс фиктүтисны
Блум правителстволы рес-
публичанскõй Испанияжõс
блокирутан политика. Ан-
глискõй да французскõй
реакционеряслõн блок ас-
лас профашистскõй политі-
ка буксир вылын кыскõ
социалистическõй да проф-
союзнõй интернационалса
лидерясõс, кодяс безде-
ствүтисны Испанияын гер-
манско-италианскõй интервен-
таслõн рõзбойничатõм во-
зын.

Испанскöй народлөн вірыс,

страдаўчымы да жертва-
сы, Кітай выло рэзбоўні-
чэй ускончымы, Австрія-
дс военнаа оккупіруў-
чымы кывкутм нуоны не
счымы фашістскі злѣдѣ-
яс, нѣ і наў, кѣд- попус-
тѣтѣствуўѣ да отсалѣ
налы.

Рабочој вокјас!

Тіјанос подлѡја ылѡдлѡ-
ны правѡщѡј классјас,
кор вѡсталѡны, мыј бытѡ-
кѡ мѡр сохрѡнѡтан ѡнтерес-
јасын тѡ долженѡс мѡрѡчы-
ны испѡнскѡј народѡс пѡд-
тѡмкѡд, Кѡтај закарѡлѡтѡм-
кѡд, Австрѡја нарѡтѡтѡмкѡд.
Вѡјнајасыс мынтѡдѡны не
сѡјѡн, мыј лѡзѡны најѡс за-
вѡфѡтысјасы гравѡтны, вѡ-
авны мукѡд народјасѡс.
Вѡјнајас прѡдѡтврѡщѡјтѡ-
ны фѡшѡстѡскѡј рѡзѡјѡнкѡ-
сѡс аскадѡ обуздајтан чѡ-
рыд полѡтѡкаѡн.

Тіјанос цінічнѡја пѡрјав-
лѡны, кор утврждајтѡны,
мыј Англіјаса, Франціјаса
да США-са правітелствојас
вынтѡмѡс сувтѡдны международнѡј фашистскѡј рѡзбој. Сувтѡдны рѡзбој најѡ вермасны. А сы могыс колѡ, медым најѡ прімітиснь СССР-лыс предложеніе мір сохранитѡмын став зантересованнѡј государствѡјаслѡн војна заводітыс-
јаслы паныд ѡтувја выступленіејас јылыс. Најѡ долженѡс јонмѡдны ассыныс выступленіејѡс економіческѡја лічкан мерајасѡн. Мед лшітасны кредитјасыс фашистскѡј банкітјасѡс, мед ѡткажітасны налы сырѡын, коді колѡ војна нуѡдѡм вылѡ, мед тупкасны накѡд тѡргујтан каналјас, мед блокирујтасны ѡе республиканскѡј Іспаніјас, а најѡс, коді ускѡдчіс сы вылѡ. Мед востасны грانیцајас да сетасны іспанскѡј народлы почанлун свободнѡ нѡбны вооруженіе. І тајѡ лоас тырмымѡн, медым фашизм бѡрынтчіс, кызі нѡјтѡм пон. Ен верітѡј, јортјас, налы, коді утврждајтѡ, мыј тіјан распорѡженіејын абуѡс средствѡјас, медым заставітны правітелствојасѡс нуѡдны агрессорјаслы паныд тышкѡсан політіка. Рабочѡј класс, коді јіжтысѡма тыш сознаніеѡн—могучѡј вын. Сіјѡ ужалѡ шахтајасын, заводјасын, сіјѡ вѡјѡдѡ двіженіеѡ појездјас да парокѡдјас, сіјѡ, а ѡе кодѡ мѡд. Уна со сурс демонстрантјаслыс гѡлѡссѡ не-
кодлы оз удајтчы тупкыны.

Но, медем тіянлыгын-
го, пролетаріј вокјас, вѡлі
важѡдѡма дѣйствијеѡ, колѡ
рабочѡй класслѡн ѡтүвја-
лун. Колѡ, медем тіан ор-
ганізаціјајас штабын ез вѡв
измена. Колѡ медем тіяны
еужнытѡ ез ордѡны
стрѡніјас, англискѡй буржу-
азіалѡн агентјас.

Тіян вынныд содас уна-
пѳв, рабочѳй двіженіелѳн
став отр'адјасыс-кѳ кі на
кі кутасны тышкасны об-
щѳй враглы—фашізмлы
паныд. Тышлѳн интернаці-
ональнѳй օтувјалунын ті
бостанныд выд вѳвлытѳм
вынјѳр. օтувја междунa-

родно́й фронты́н жітчѣмъ ра-
бочѣй классъ лоѣ мірса став
антіфашистско́й выніаслѣн
чукѣрманъ центрѣн. Аслас
ѣтувјалунѣн сіѣ бѣгтас
сојузнікјасѣс, ассыс вынсо
демонстрірујѣмѣн сіѣ ре-
волюціѣнірујтас најѣс, лов
ѣѣдас наын побѣдаѣ ескѣм.
І секі народјас, кодјасѣс
дезоріентірујѣма сіѣ шу-
на демократіческо́й праві-
тельствојаслѣн політикаѣн,
фашизмлы потворствуетан
політикаѣн, гѣгѣрвоасны
ассыныс выніѣрсѣ, кыпѣд-
часныс быдлаын фашистско́й
злоѣѣаніјејаслы паныд. Се-
кі германіјаса, італіјаса,
Јапоніјаса народјас, фашист-
ско́й шајкалыс ізолаціја да
банкротство тѣдмалѣм бѣ-
рын, чабыртасныс голаѣд-
ныс ассыныс нартітєјасѣс.
І секі фашизмлы да војна-
лы паныд народно́й фронт-
лѣн двіженіје бѣгтас аѣ-
ѣывѣм размах став мірын.

Тышлѡн тајѡ туј вылас чуксалѡ ужалыг ѡзѡс Коммунистическѡй Интернационал. Тышлыг международнѡй ѡтувја фронт лѡсѡѡмѡ чуксавліс сїѡ не ѡтчды социалистическѡй да профсоюзнѡй интернационаласѡс. Но сїтрїнас упорнѡ отвергајтлісны тајѡ чуксалѡмјасѡ, международнѡй пролетарїат дѡствїејаслыг ѡтувјалун орѡѡмѡн. Асланыс раскол полїтикаѡн најѡ зїлісны орѡѡны рабочѡй классыг аслас вынјасѡ ескѡм, обезоружїтны сїѡс враг воѡын да бурещ сїѡн пошщр'ајтїсны фашистјасѡс воѡ агрессїјасѡс. Сїтрїнаскѡѡ ѡтвылыг дѡствујтїсны фашизмлѡн троцкїстско-бухарїнскѡй агентјас, шпїонскѡй „IV-ѡѡ Интернационал“. Тајѡ најѡ кѡсїсны вѡстановїтны капїталїзм СССР-ын, торїѡѡлыны Сѡветјаслыг страна, сетны сылыг народјасѡ фашизмлыг рабствоѡ. Тајѡ налѡн послѡдышјасыс вѡстылісны фронт фашистскѡй интервентјаслы Испанїјан, кучкалісны сылѡн республиканскѡй арміјагылѡ. Тајѡ најѡ, јапонскѡй разведка заданїе сертї, нуѡѡѡны дїверсионнѡй да шпїонскѡй уж Кїтајын. Тајѡ најѡ быдлаын выступајтѡны кыј рабочѡй дѡженїејыг вѡредїтїејас, зїлѡны, фашизм интересјасын, орѡѡны сїтрїнкѡѡ ѡтлаын международнѡй рабочѡй класс дѡствїејаслыг ѡтувјалун. Тајѡ најѡс, гнуснѡй шпїонјасѡс, дїверсантјасѡс да мѡртвїејасѡс сїтрїнас да данјас бѡстѡны асланыс дѡрјѡм улѡ да вѡѡѡны најѡс ассыныс губїтѡлнѡй раскол полїтика воѡ нуѡѡѡм вѡлѡ знамјаѡн.

Војна օзтысјаслыс троцкістско-бухарінскѡј шпіонскѡј бандаѡс, јапонскѡј да германскѡј фашізмлыс подтѡј најмітјасѡс жуғѡдѡмѡн ѡветскѡј народ вѡчіс дѡнаванны вермытѡм услуга мір ѡелѡлы, рабочѡј класс ѡтувјалун ѡелѡлы, антѡфашістскѡј тыш ѡелѡлы.

Став мірса пролетаріјас!
Республіканскої Іспанія
опасностын. Іспанскої на-
родлѡн лутѡї врагјас орѡ-
дісны арагонскої фронт.

Најо дугдывтoг шыблалoны
 вьл вoјска да вooружeнїе
 Мїровoј реакцїа добївайт-
 чo испанскoј народныг по-
 раженїе. Но испанскoј на-
 родныг победа добївайтчo-
 ны уна мїлїон работчoј
 став мїры. Најо дасo зев
 гырыг жертвaяс вьлo,
 медым актївнo oтсавны
 тајo победаыслы.

Емӧс средствояс, емӧс туужас, емӧс став позанлун-
яс збыл пыржӧ отсавны
испанскӧй народлы.

Уна мільйон рабочѣяс
німсан, іспанскѣ народѣс
доржан інтересјасын Ком-
муністіческѣ Интернаціо-
нал вылыг шыѣдѣ пред-
ложеніеѣн социалістічес-
кѣ да профсојузнѣ ін-
тернаціоналјас діѣ ѣтувја
международнѣ фронт лѣ-
сѣдѣм јылыс.

Отсавны республіканскёй Іспаніялы, дорёны Китај— сїё лоё тышкасны міровёй војналы паныд, дорёны тіянлыг очајас, свобода да тіјан странајаслыг неза- вісімоост фашістскёй палач- јасыс. Народјас, кодјас ле- зісны ескё пёдтыны рес- публіканскёй Іспаніја лбё Китај, лбёдісны ескё ас орданыс асланыс кіјасён фашістскёй іго, јонмодісны ескё асланыс собствениёй капіталістическёй рабство- лыс цепјас.

Петој улици выло Мај
1-ој луні. Стрѣтцѣ испан-
скѣ народлѣ дѣйствицѣ
отсѣг куза международнѣ
ѣтувѣ работѣ фронтѣ
боѣвѣ колоннѣ.

Оружіє іспанскōй на-
родлы!

Требујтџ, франціјас
пролетаријас, паріжскџ
коммунарјаслџн славнџ по-
томокјас, республіканскџ
Іспаніја вылыс блокада
пыр-жџ снімітџм, сувтџ іс-
панскџ народлы всеірниџ
отсџ куџа международнџ
двіженіџе јурџ!

Англыјаса рабочѡјјас! За-
ставитѡј тѣяныс правѣ-
щѡј классјаснытѡ понав-
ны фашистскѡј рѡзбој под-
держѣтан политѣкакѡд да
социализм страна дѣнѡ, ас-
ланыс свобода да независѣ-
мост вѡсна став тышкасыс
народјас дѣнѡ вражда поли-
тѣкакѡд. Жугѡдѡј тѣян
профсојузјасса да рабочѡј
партѣјаса реакціоннѡј ли-
дерјаслыс дѣјствѣјаслѡн
международнѡј ѡтѡвалун-
лы сопротивленѣјесѡ.

Требујтџ, США-са про-
летаријас, всеобшћџ мѣр
фашистскџ нарушителјасџс
кѣртвомалан полѣтика, по-
лѣтика, кодѣ достојнџ Лѣн-
колн да Вашингтон тради-
цијаслас. Требујтџ Испани-
јаџ да Китајџ оружѣе пет-
кѣдѣм вылѣ запрет пѣржѣ
дѣрѣдѣм.

Германијаса, италијаса да
јапонџаса рабочојјас! Ен-
дезој портны тїанлыг на-
родјас фашистскѳ праві-
телствојас палаческѳ план-
јасы сінтѣм ѡрудијеѴ.
Орѳдој тіян решителној
выступленїејасѵна да де-
ствїејасѵна, тіянгы став

Помсö vižöd 3-öd лiстб.)

СТАЛІНСКОЈ МАЈОВКА

1901 во. Тбілісі. Карлдын став помјасан чукорјасон і бткөн-бткөн, разнөј улчјас куға чукортчөнны рабо-чөјјас „Салдатскөј базар“ рајонд. Уналон кіаныс бедјас. Крепыд кізіл бедјас вузасеісны сен-жд. Кор/чу-көрміс базар вылын 2.000 унжык рабочөј, вөлі сетө-ма сігнал.

Гөрд знамја лыбіс јурјас вестө. Рабочөјјаслөн өтө чукор знамјон петіс туј вылө. На гөгөр, чукөрміс 400 гөгөр морт. Знамја вы-лынвөлі портретјас Маркс-лөн, Лассаллөн да Енгелс-лөн да грузінскөј, армјан-скөј да роч кывјас вылын гіжөдјас: „Став странајас-са рабочөјјас, өтүвтчөј!“, „Мед олас көкјамыс часа уж!“

Полицејскөјјас ускөдчө-ны демонстрантјас вылө, рабочөјјас повтөг дорјы-

сісны. Полицејскөјјас пер-іісны шашкајас. Рабочөј-јас вочавісісны бедјасон кучкалөмөн. Полицејскөј-јаслы өтсөг вылө локтісны-нын жандармјаслөн отр'ад-јас, гөнітісны казакјас да салдатјас. Демонстрантјас-лы лоі бөрынтыны. 24 де-монстрантөс вөлі нөјтөма да ранітөма, 41 морт су-рісны турмаб.

Но демонстраціалөн ре-зультатјасыс вөліны зев ги-рысөс. Демонстраціа кы-пөдіс рабочөј забастовка-јаслыс ги.

Тажө замечательнөј пер-вомајскөј демонстраціасө котыртис да нүдөіс Сталін јорт. Сіјө вөлі площад-вылын, тышын. Сіјө сетіс сігнал лептыны знамја, да сіјө-ждө демонстраціа бө-рын котырталіс тбілісіса рабочөјјаслыс забастовка-јас.

КЫҢИ СІҢӨ ВӨЛІ

Нөшта Мај 1 ој лундө на телеграфнөј столбјасын да заборјасын лоісны лістов-кајас. Лістовкајас вөлі щөщ шыблалөма і Сормов-скөј завод цехјасө. Рабо-чөјјас төдісны: аскі проле-тарскөј празнік.

Аскінас асывсаныс уж заводітчө кығі і вөјдөр. Первөј вөлі ставыс спокој-нө. Но мыј тајдө? Луннас улчјас вылын кутісны ло-ны рабочөјјаслөн чукөрјас гудөкјасон, најө чукөрт-чөсны өтлаб, і со лоіс-нын ыжыд толпа. Уна өо морт стрөітчөсны колоннаб. Кутісны кывны горөдөмјас: „Долој царөс!“, „Мед олас росеіјскөј социал-демокра-тическөј рабочөј партіја!“, „Мед олас свобода!“. Јөз өвтчөсны гөрд чышјанјасон. А со і знамја лоіс, да вы-лын јөз јурјас вестын дө лалан гөрд полотнөшче вылын кутісны југјавны боевөј лозунглөн кывја-сыс: „Долој самодержа-віе!“

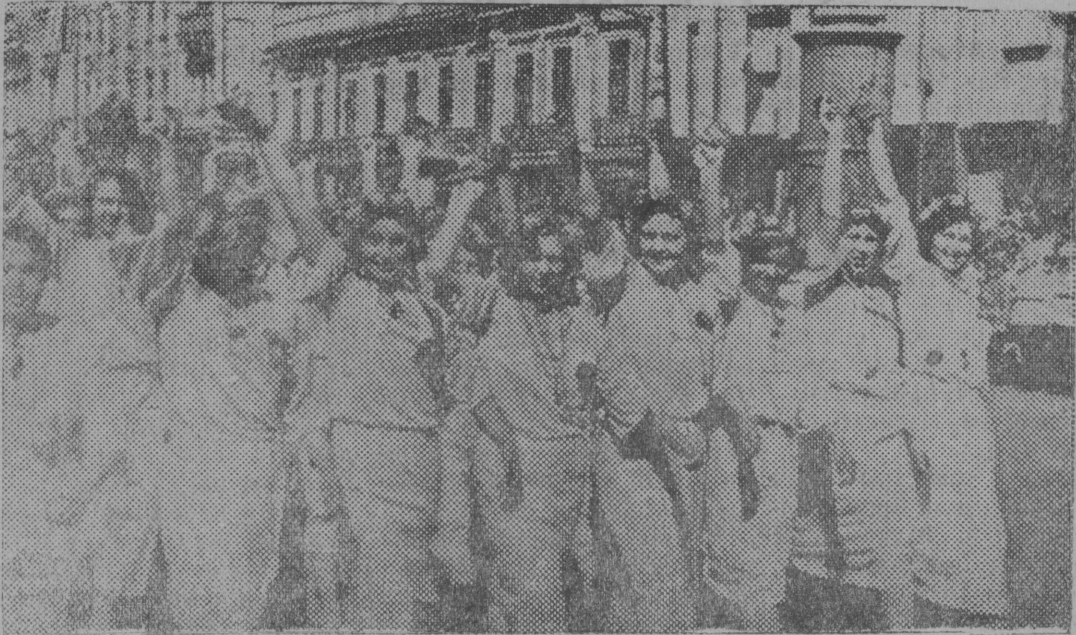
Тажө вөлі Сормовоын өнөз аззөвтөмтор. Кык сурс морт знамјон да ре-волюционнөј сыланкөвјасон локтісны заводлаң. Мыјөн сөмын мыччысө поліціа најөс кутісны шыблавны-ізјасон.

... Но со сынөдсө јуков-тіс барабан шы. Улчјас куға маршірујтисны герөј шынелјаса јөз, налөн пөл-пом вылас вөліны вөнтов-кајас. Тајд губернатор ыс-тіс Клязминскөј резервнөј баталјон „усміртны бун-товщөкјасөс“. Офіцер ко-мандујтис салдатјаслы: „На-руку!“, да најө кычалісны демонстрантјасөс, кодјас мунісны Петр Заломов јур-нуөдөмөн.

Рабочөјјасөс вөтлөм бө-рын, војска арестујтис де-монстраціалөн вескөдлыс-јасөс. Најөс шыбытисны турмаб да во жын мыстө судітисны.

Тажө судсө мајовка выв-са участникјас вөчөсны са-модержавіе вылын судө. Рабочөјјас выступајтисны повтөм революціоннөј реч-јасон, вөсталісны став мір-лы царскөј правітелствө-лөн да самодержавіелөн преступленіејас јылыс.

Најөс мөдөдісны Сібірө „немкежлө“. Но самоотвер-женнөј пролетаріјаслөн стојкостыс, налөн судыв-са өзтан речјасыс кыпөдіс-ны тышө революціонер-большевөкјаслыс выл сурс-јасөс.

Шуда сөветскөј народ мајскөј парад вылын (Хар'ков, 1937 во).

ЫҢЫД РАДЛУН ЧУВСТВОӨН

1918 вога Мај Первөј лун мі празнујтөм-нын кығі странаса көжөінјас. Гирыс отр'адјасон, свободнө, знамјас вылө кыпөдөмөн, петім мі асланым сөветскөј карјасса да өктјасса улч-јас да площадјас вылө. І быд во, көт ме і абу-нын том і сөлөмөј менам абу зев здоровөј, муна ме Мај 1-ој лундө рөднөј „Трехгор-какөд“ став Москва куға Краснөј площад вылө, муна зев ыжыд радлун чувствоөн, мыј празнујта ассым рабочөј празнік свободнөј, велөкөј страна-ын, мыј нөшта өтчыд аззө-ла міанлыс рөднөј батөс—Сталін јортөс.

Меным важөн-нын сөве-тујтөны мунны спокој вылө.

— Нөламын нөл во ужа-лін те, Јевдокіја Степанов-на,—шудны меным,—пөзө і шојчыштны!

Но ог вермы ме мунны фабріка вылыс. І ог мун. Көсјысөсө кығ пөзө дыр-жык овны да ужавны выл прекраснөј олөм вылө, ко-дөс/стрөітөма міјан радеј-тан друг да вөжд Сталін јорт вескөдлөм улын.

І. Г. Салтыкова-Старос-тіна, дөержінскөј нөма Трех-горнөј мануфактураса работ-ніца.

Коммунистическөј Интернаціонал 1938 вога Мај 1-ој лун кежлө

(Пом. Заводітчөмсө віжөд 2-өд лістбокыс)

пөжана средствојасон фа-шистскөј злөдејјаслыс гра-бітелскөј војнајас.

Став странајасса антөфа-шистјас! Добөвајтчөј герма-но-італјанскөј интервөнтјас-сөс Іспаніјаыс, јапонскөј захватчөкјасөс Көітајыс, не-мецкөј фашистскөј бандајас-сөс Австріјаыс вөтлөм.

Требујтөј фашистскөј злө-дејјас дөнө економическөј, політөческөј да мукөд санк-ціајас прөменөтөм.

Өтүвтчөј, ужалыс јөз, рабочөј класскөд вынөјра народнөј фронтө фашизмлы да імперіалістөческөј вој-налы паныд.

Јевропаса, Амерөкаса да Азіјаса народјас! Стрөітөј Сөветскөј Сојузса велөкөј народкөд өтлаың мірлыс международнөј фронт фа-шистскөј рөзбојнөкјаслы,

грабітелскөј војнајас өз-тысөјаслы паныд.

Пролетаріјјас! Капіталістөческөј стра-најасса өтүвтчөм рабочөј класс социализм странаса рабочөјјаскөд сојузын—непөбөдөмөј. Вынөјра сө-ветскөј народкөд тіјан өтүвјалунын фашизм жу-гөдөмлөн залог.

Долој человечествөдөн бөч—фашизм!

Долој војна өзтысөјасөс! Мед олас международнөј рабочөј класслөн өтүвјалун! Мед олас фашизмлы да војналы паныд тышлөн на-роднөј фронт!

Мед олас СССР—социа-лизмлөн, мірлөн да свобо-далөн оплот!

Мед олас буржуазнөј странајасса рабочөј клас-слөн социализм странаса рабочөј класскөд сојуз!

КОММУНИСТИЧЕСКОЈ ИНТЕРНАЦИОНАЛЛӨН
ИСПОЛНИТЕЛЬНОЈ КОМИТЕТ.

Мі гөрдөйтчөм асланым рөдінаөн

Уна сурс рабочөјјаскөд өтлаын ме стрөітө социали-стөческөј індустріјалыс гі-гант—Москөвын Кујбышев нөма Електрокомбінат. Се-ні ужала сылы подув пук-тан лунсаныс. Тајд завод-дыскөд менам јөтчөмабө став надејасөј. Танөі ста-нок дорын ме сулала не сөмын аслам өніја да лок-тан олөмө тырвыјд өскө-мөн,—тајд заводас ме быд-ті кык пі. Кыкнанныс најө—комсомолецјас. Ыжыджык піөј, Васөліј—Московскөј Сөветса шлен, ужалө све-чајас вөчан цөхын брігаді-рөн. Прөізводствоыс тор-јөдчөвтөг сіјө лоіс лөтчө-көн. Мөд піөј, Аркадіј, 5-өд разр'ада фрезеровщөк; помалө лөтнөј школа.

...Кымынкө во сајын мі-јан дөнө, электрозавөдө, волөсны знаменөтөј англи-скөј писатөл Бернард Шоу, Лөдөі Астор, сылөн мужө-кыс да пыс. Најө чукөр-

тісны міјанөс, старөкјасөс, јуасөсны уж јылыс. Лөдөі Астор Бернард Шоулыс јуалөс:

— Мыјла налөн чужөм-ныс сөщөм кыпыд да гор-дөј?

Міјан кадровөј рабочөј Јөфремов англичаналы во-чавөісіс:

— Тајд заводыс—міјан дөтөшчө. Мі сіјөс стрөітөм, да мі сылөн көжөјева. Мі-јан рабочөјјас—страналөн көжөјевајас.

Да, мі страналөн насто-јашщөј көжөјева да гөрдөйт-чөм сіјөн.

І мі, роч рабочөјјас, ты-рөмабө гордөст чувствоөн асланым народ вөсна; міјан уна націоналноста социа-лістөческөј рөдіна—СССР вөсна.

Мөхөіл Івановөч Іванов, про-ізводственнөј стаж 40-во, Кујбы-шев нөма Електрокомбінатса ра-ботчөј.

Революціадөса мајовка.

Чолдм героическѡй испанскѡй народлы, кодѡ тышкасѡ аслас независимост да свобода вѡсна!
Братскѡй чолдм великѡй китајскѡй народлы, кодѡ тышкасѡ аслас независимост вѡсна
јапонскѡй да мукѡд захватчикјаслы паньд!

ГЕК-ВАН ГІКТЫН

Фекабр тѡлысса воѡ асылы Сек-Ван гіктса (Шан-сі провинціяны) олысјасѡс вѡлі садмѡдѡма тревожнѡй барабаннѡй шыѡн:

— Тра-та-та-та... тра-та-та... та!

Крестана ез повзыны. Неважѡн Сек-Ванѡ воліс-ны героическѡй китајскѡй народнѡй арміјаса салдат-јас. Најѡ вѡсталисны крестаналы јапонскѡй захватчик-јас јылыс, партизанскѡй дви-женіе јылыс.

Гіктса томјѡзыс кыз морт мунісны доброволец-јасѡн арміјаѡ. Мукѡдјасыс кѡтыртисны партизанскѡй отр'ад. Началнікѡн ѡтсѡг-ласѡн бѡрјисны пѡрыс же-лезнодорожнѡй рабочѡй Ха-

Тінѡс. Тајѡ сылѡн патрул-јасыс кучкалісны ѡні тре-вога јылыс.

Кык час мысті гікт зѡк лоі пустѡй. Пемыѡ вѡрын, Сек-Ван-Шан гѡра вылын (мыј лоѡ „із да кымѡр гѡ-ра“), быѡмис, кыѡи волшеб-ство серті, выл посолок. Мужікјас, нывбабајас, че-лаѡ, скѡт, кѡрым, пыѡ да 64 тыра мешѡкјас.—вескы-да, ставнас Сек-Ван гікт лоіс гѡра вылын. Сѡмын партизанјас колчѡисны нѡш-та гіктѡ, меѡым жугѡдлы-ны колоѡецјас да тујјас.

Војнас јапѡнецјас пыріс-ны Сек-Ванѡ. Но гіктын ез-нын вѡв нѡ ѡтѡ морт. Ез вѡв гојан, ез вѡв ва... Сек-Ван-Шан гѡра вывсаѡ кы-

ліс ружјеыс гежѡѡка лы-сѡм.

— Тајѡ партизанјас!—го-рѡдіс јапонскѡй офицер.— Тајѡ налѡн уж. Вескыда гѡралан! Атакаѡ!

Но ез вевјавны јапѡнец-јас котѡртны і со восков, кыѡи пыр-жѡ вескалісны кадја нурѡ. Кымын јонжы-ка ујалисны најѡ, чорыѡ му вылѡ петны старајтѡ-мѡн, сымын јонжыка кыс-кіс најѡс кадјас. Кустјас сажѡ зѡбѡм партизанјас лылісны најѡс вескыда.

Сѡмын некымын јапѡнец-јаслы удајтѡис петны кадјас да спасѡтчыны партизан-лѡн пулајасыс. Оружіенысѡ најѡ шыблалісны да пышјисны Сен-Ваныс.

А сѡјѡ каднас Ха-Тінлѡн отр'ад кодѡ состоѡтѡис сѡ-мын 25 мортыс, кодјас вѡ-лі вооружѡтѡмаѡс важ-ружѡјасѡн, вѡчѡис ітог-јас војја сраженіејы. 80 јапѡнецѡс вѡѡма, 30 гѡгѡр пышјис. Бѡстѡма зѡк выл 60 јапонскѡй вѡнѡвка.

— Кыѡи бытѡѡ абу ѡмѡл заводѡтѡѡм вылѡ,—шуѡс Ха-Тін. Ын.

„Соціалізм вѡстѡ фабрікајаслыс ѡѡѡсјас“. Германіјаса компартіјалѡн плакат. 1932 во.

Германіјаса компартіјалѡн плакат.

„Свобода лѡн радѡ“

Ем Германіјаын коротко-волновѡй радѡстанціја. Сѡјѡс оз вермыны кутны. Сѡјѡс корѡѡны то Шварц-валдыс, то Сілезіјаыс, то Шлезвігыс, то Саксоніја-ыс. Гестапо лукыѡѡ став страна паста, корѡѡны пе-редатчик. Но оз вермыны! Фашістјас решѡтисны, мыј станціја кѡнкѡ граница вы-лын. Но і сетыс ез сур.

Быѡ рѡт станціја заво-ѡдѡ ассыс ужсѡ стѡч 10 часын. Репродукторјас пас-кѡѡѡны Германіја паста:

— Горнітѡ Германскѡй коммуністическѡй партіја-лѡн нелегалнѡй радѡстан-

ціја Германіјаын...

Радѡ вѡсталѡ сы јылыс, мыј мунѡ збылысѡ Герма-ніјаын да границајас сажын. Подполнѡй передатчик јѡтѡ ѡта-мѡдыскѡй германіјаса олысјасѡс, вѡсталѡ кыѡи олѡны Рејн вылын, Берлі-нын, Гамбургын, Саксоніја-ын, Сілезіјаын, кыѡи фа-шістјас расправлајтѡѡны рабочѡјјаскѡй, коммуніст-јаскѡй.

Станціја кывзѡны Ав-стріјаын, Чехословакіјаын, Венгріјаын.

Быѡ јѡѡртѡм помасѡ кыв-јасѡн:

— Воѡѡ передача, Гес-

тапо вылѡ вѡѡѡртѡг, лоѡ аскѡи стѡч дас часын. Сѡјѡ-случај вылѡ, станціјасѡ-кѡ аѡчасны да мѡјанѡс арестуј-тасны, прѡмітѡма мерајас сы могыс, меѡым трансля-ціја вѡчѡис мѡѡ станціја-саѡ.

Коммуністическѡй радѡ-станціјалѡн ем дас сурсја-сѡн кывзысјас. Быѡ рѡт најѡ кыѡѡны 29,8 метра волна. Тајѡ волна вылас ужалѡ подполнѡй передат-чик.

Оз прѡста коммуністическѡй радѡ Германіјаын шуны „Свобода радѡѡн“.

КУРТ ГАУЗНЕР

Лѡтчик Леон Сіего

Лејтенант Морено сѡјѡ лунсаѡ, кор сылыс пуле-мјѡтчиксѡ петкѡдісны сані-тарјас нѡсілка вылын кутіс лебавны выл наблудатель-кѡѡ Педрѡкѡѡ. Педро вѡлі косѡнік морт, бытѡѡ став-нас сѡмын лыыс і ем.

Сіего быѡногыс зѡліс сы-кѡѡ дружитны: „Педро, кевма теныѡ, бѡст менѡ аскѡѡыѡ“.

Педро курччаліс папірос мунштук.—Кѡлѡ корны раз-решеніејѡ лејтенантлыс...

Лејтенант вѡлі бур на-стројеніејѡ.

— Ладнѡ, пуксы, черто-нок.

І најѡ кујѡмѡн кыпѡѡчѡис-ны сынѡѡѡ.

* * *

Налы паньѡ лѡктисны 3 самолет.

Первојсѡ Сіего најѡс прѡмітѡс республиканец-лѡн самолетјас пыѡѡѡ, но ѡбрас аѡзіс на вылыс स्वा-ѡтіка знакјас.

Сѡјѡ кадѡ најѡ самолет

куѡа шерѡн саркѡѡны ку-тисны пулајас. Сіего аѡзіс, мыј Морено ѡтчајаннѡја мањеврірујтѡ сынѡѡѡн. Но мыјла-нѡ Педро оз лылы паньѡ? Кутіс вѡѡѡѡны Пе-дро вылѡ. Јурыс сылѡн ѡшѡѡѡѡма бѡквыѡ, гѡрд вѡз вѡзувтѡис кымѡс пѡѡ-ныс. Сіего ускѡѡчѡис пуле-мјѡт дѡнѡ.

Так-так-так—кутис сту-ѡитны пулемјѡт.

Браво!—горѡдіс став вын-сыс Морено.

Но Сіего ез кывлы: сѡ-јѡ лыліс фашістскѡй само-лѡтјас куѡа. Ѳтѡи самолет ѡзјѡс да вескыда кутіс леч-чыны.

— Ах, чорт возмі! Не-ужелѡ сѡјѡ мѡнам кѡлѡн уж,—сѡјѡ лыліс воѡѡ.

Ѳні туј вѡлі прѡст.

* * *

Аероѡром вылын лејте-нант Морено ѡшкіс Сіего-ѡс да тѡварішескѡја лап-ытѡис пѡпѡмас:

— Ме велѡѡа тенѡ лѡт-нѡй ѡѡѡѡ!

Лејтенант Морено кутіс ассыс кывсѡ! Сѡјѡ пыр шѡ-кыѡжыка бѡстліс Сіегоѡс аскѡѡыс, вѡставліс сылы самолет механізмјас, најѡ назначеніејѡ јылыс, но не-кор ез лѡзлы сѡјѡс рул дѡрѡ.

* * *

Сіеголы ѡтсѡг вылѡ во-іс случај, сѡјѡ случајасыс ѡтѡи, кодјасѡн сѡѡѡм озыр испанскѡй војна. Ѳтѡи чорыѡ въздушнѡй схваткаын вѡлі сѡкыда ранѡѡѡма лејте-нант Мореноѡс, сѡјѡ леч-чысѡс, кыѡи мешѡк, да са-молѡт ѡѡѡѡ кутіс леччыны мулаѡ. Но Сіего аскаѡын куччысѡс самолет рулѡ, да сылы удајтѡис самолетсѡ пукѡѡѡны аероѡром вылѡ.

Сѡјѡ Сіего лоіс лѡтчи-кѡн. Војна неѡыр мысті сѡјѡс шыбытѡс војвыѡ фрѡнт вылѡ, кѡні испаніјаса бе-реглы угрожајтисны мѡ-тежнѡкјаслѡн да интервент-јаслѡн војеннѡй суднојас.

Прѡказ вѡлі женьѡ да јаснѡй: „Лѡтчик Леон, ті бѡстѡй бомба груз“.

Тајѡ прѡказѡс Сіего прѡ-мітѡс став сушѡствѡнас. Сылы, іменнѡ сылы, дѡве-

рѡтисны сѡѡѡм кывкутана задаѡіе—вѡјтны мѡтеж-нѡкјаслыс бронѡносеѡ.

Сѡјѡ кыпѡѡчѡис сынѡѡѡ. Сылѡн чужѡмыс, јурыс вѡ-лі, кыѡи бѡын. Сѡјѡ старајт-ѡис кутны ассѡ. Со, со сѡјѡ берег вылын. Гыјас кучка-лѡны берегѡ, да сылы ка-жѡтѡѡ, мыј сѡјѡ кылѡ прѡ-бѡј шы. Сѡјѡ лебіс гавань вывті, рејѡ вывті, воіс пер паскалан бухѡѡѡ. Сіе-голѡн гѡрѡѡѡс горшыс: кујѡм труба, 8 бѡнеѡѡй башна. Со сѡјѡ, фашістскѡй судно!

Зѡв регыѡ кежлѡ Сіего-лы јурас воліс каѡтылѡм сылѡн велѡѡыс-лејтенант Морено јылыс,—Кыѡи ескѡ сѡјѡ вѡчѡис?

— Тррах,—увтѡис сы вы-лѡ бронѡносеѡ вывса ѡтѡи ѡѡѡѡѡй ѡруѡіејѡ.

Сіего прѡмерѡтѡис мањев-рірујтны заводѡтѡѡм судно куѡа, сылы кажѡтѡис, мыј сылѡн самолетыс зѡк прѡ-тѡвнѡк бронѡносеѡ вылын, да сѡјѡ шыбытѡис бомбајас. Гѡгавтскѡй фѡнтанјас, бытѡѡ гејзер, кыпѡѡчѡисны выв-лаѡ. Сѡјѡ ез іны—да сы-

лѡн бомбајасыс угѡисны мо-реѡ.

Ѳтчајаніе бѡстѡис Сіего-ѡс. Сѡјѡ ез вескѡѡ некы-шѡм вѡмѡніејѡ сѡјѡс лы-лыс ѡѡѡѡѡѡй ѡруѡіејѡсѡлѡн залпјас вылѡ, лечѡис улѡѡ, зѡв улѡѡ, да шыбытѡис меѡ-бѡрја бомбајас.

Страшнѡй трѡск — ініміс вескыда целас! Судно ку-тѡис вѡјны ваѡ. Нырыс сы-лѡн вескыда кыпѡѡчѡис выв-лаѡ, да морскѡй пѡрат ас-лас став вынѡѡѡ ѡруѡіејѡ-јаснас да бѡнеѡѡй башна јаснас вѡіс море пыѡѡѡ.

Республиканскѡй бојѡецјас берег вылын кокнѡа ло-лыштисны.

16 арѡса лѡтчик Леон Сіеголѡн, кодѡ пѡса ра-ѡѡѡѡис ассыс рѡѡінасѡ да ез жалѡт ассыс олѡмсѡ сѡ-јѡс фашістјаслѡн рѡзѡѡ-нѡѡй ускѡѡѡѡмыс дѡрѡѡм вылѡ, подѡвѡгыс вѡлі зѡв-ыжыѡ.

Ѳтѡ. редактор
Г. І. ТОРЛОПѡВ.